

Naslov članka/Article:

Projekt podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju

Project Climate goals and topics in education

Avtor/Author:

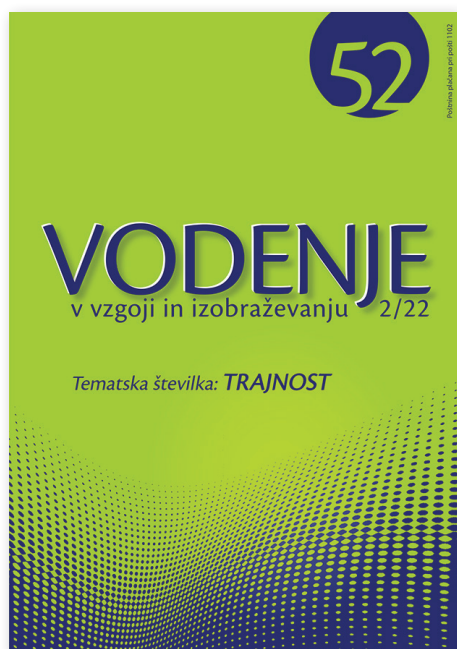
Lea Avguštin, Saša Kregar

DOI:

CC licenca

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Vodenje v vzgoji in izobraževanju 52 št. 2/2022, letnik 20

ISSN 1581-8225 (tiskana izdaja)

ISSN 2630-421x (spletna izdaja)

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2022

Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/vodenje-v-vzgoji-in-izobrazevanju/>

Projekt podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju

O avtorjih

Lea Avguštin je predavateljica Šole za ravnatelje in višja svetovalka področja na Zavodu RS za šolstvo. lea.avgustin@zrss.si

Saša Kregar je področna podsekretarka na oddelku za srednjo šolo na Zavodu RS za šolstvo. sasa.kregar@zrss.si

Povzetek

Projekt Podnebni cilji in vsebine je eden izmed korakov k uresničevanju vizije in ciljev trajnostnega razvoja. Zaradi soodvisnosti trajnostnega razvoja in podnebnih sprememb ter dejstva, da imamo v slovenskem prostoru uveljavljeno vzgojo in izobraževanje za trajnostni razvoj, naslavljamo podnebne spremembe, njihovo blaženje ter prilagajanje v kontekstu vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj. Priznavanje vzajemnega odnosa med trajnostnim razvojem in podnebnimi spremembami kaže na potrebo po raziskovanju politik, ki skupaj obravnavajo trajnostni razvoj in podnebne spremembe. Želja sodelujočih partnerjev v projektu je, da bo sodelovanje med javnimi zavodi ter ministrstvi prineslo vidne rezultate na področju vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj.

Ključne besede

trajnostni razvoj | podnebne spremembe | vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj

Project Climate goals and topics in education

Lea Avguštin, National Education Institute of the Republic of Slovenia, Department School for Leadership in Education

Saša Kregar, National Education Institute of the Republic of Slovenia

Abstract

The Climate Goals and Topics project represents one of the steps towards realizing the vision and goals of sustainable development. Due to the interdependence of sustainable development and climate change and the fact that education for sustainable development has been established in Slovenia, the topics of climate change, its mitigation and adaptation are addressed in the context of education for sustainable development. Considering the reciprocal relationship between sustainable development and climate change, the policies that jointly address sustainable development and climate change have to be explored. The participating partners in the project wish for cooperation between public institutions and ministries to bring visible results in education for sustainable development.

Keywords

sustainable development | climate change | education and training for sustainable development

Uvod

Podnebne spremembe so eden največjih izzivov časa, v katerem živimo. Vse bolj postaja jasno, da je eden izmed temeljev za spopadanje s posledicami podnebnih sprememb ravno vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj. Temelji na ideji, da imamo vsi svojo vlogo pri reševanju globalnih izzivov, in spodbuja znanje, spretnosti in vrednote, ki jih potrebujemo za ukrepanje za bolj zdravo, pravičnejšo in okoljsko trajnostno družbo (UNESCO, 2016). Ker podnebne spremembe s svojimi posledicami ogrožajo zmožnost vseh držav, da bi si zagotovile trajnostni razvoj, je bilo v okviru Agende 2030 predvideno sprejetje nujnih ukrepov za boj proti podnebnim spremembam in njihovim posledicam (cilj 13). Ta proces poteka pod okriljem Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC).

Cilje trajnostnega razvoja te agende so na Vrhu Organizacije Združenih narodov leta 2015 sprejeli svetovni voditelji 193 držav članic, med njimi tudi Slovenije. Agenda 2030 tako uravnoteženo povezuje vseh 17 ciljev treh razsežnosti trajnostnega razvoja (okoljske, gospodarske in družbene): 1 – odprava revščine, 2 – odprava lakote, 3 – zdravje in dobro počutje, 4 – kakovostno izobraževanje, 5 – enakost spolov, 6 – čista voda in sanitarna ureditev, 7 – cenovno dostopna in čista energija, 8 – dostojno delo in gospodarska rast, 9 – industrija, inovacije in infrastruktura, 10 – zmanjšanje neenakosti, 11 – trajnostna mesta in skupnosti, 12 – odgovorna poraba in potrošnja, 13 – podnebni ukrepi, 14 – življenje v vodi, 15 – življenje na kopnem, 16 – mir, pravičnost in močne institucije, 17 – partnerstvo za doseganje ciljev.

Vzgoja in izobraževanje, ki bosta mlade generacije usposabljala za izzive sodobnega sveta, morata vključevati pripravljenost za potrebne spremembe in usposobljenost za iskanje novih nacionalnih in globalnih rešitev v etiki, ekonomiji in politiki, v spoštljivem odnosu do narave in do samega sebe ter celotne družbe. Vse te spremembe bodo potrebne, da bi človeška civilizacija začela slediti načelom vzdržnega, trajnostno zasnovanega razvoja. Načelo trajnostnega razvoja človeške družbe, ki zadeva človeka in njegov položaj na Zemlji, mora postati eno ključnih načel vzgoje in izobraževanja v Sloveniji, kar opredeljuje tudi Bela knjiga (2011). Šole in vrtci imajo tako pomembno vlogo pri izobraževanju o trajnostnem razvoju s krepitvijo ozaveščanja o povezavah med družbo, gospodarstvom in okoljem. Vizija za izobraževanje v naslednjih petnajstih letih, kot jo je opredelila Incheonska deklaracija (2015), temu pritrjuje: »Naša vizija je spreminjanje življenj z vzgojo in izobraževanjem, ob prepoznavanju pomembne vloge vzgoje in izo-

braževanja kot glavnega nosilca razvoja in uresničevanja drugih predlaganih ciljev trajnostnega razvoja Agende 2030.« Znanja in ravnanja, povezana s trajnostnim razvojem, je tako potrebno na sistematičen, koherenten in celovit način vgraditi v vzgojno-izobraževalni sistem od vrtcev naprej tako, da bo v šolskem sistemu eden ključnih temeljev, ki oblikujejo znanje, stališča, vrednote in delovanje mladih generacij.

Eden izmed korakov k uresničevanju vizije in ciljev trajnostnega razvoja je tudi prispevek projekta Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju, ki ga opisujemo v nadaljevanju.

Vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj

V Republiki Sloveniji je vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj (v nadaljevanju VITR) podrobneje opredeljena v Smernicah vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj od predšolske vzgoje do douniverzitetnega izobraževanja (2007), v katerih je zapisano, da ima VITR osrednje mesto v razvoju vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji. Izobraževanje za trajnostni razvoj tako vključuje naravoslovne in tehnične, družboslovne, humanistične in druge vidike in ne zadeva le posameznih predmetov, temveč vse predmete in življenje v VIZ. Da bi to dosegli, se mora izobraževanje spremeniti in zagotoviti znanje, spretnosti, vrednote in stališča, ki učencem omogočajo, da prispevajo k trajnostnemu razvoju. Cilj VITR je namreč opolnomočiti in usposobiti sedanje in prihodnje generacije za izpolnjevanje njihovih potreb preko celostnega pristopa in povezovanja gospodarskega, družbenega in okoljskega vidika trajnostnega razvoja z namenom prehoda v bolj trajnostno in pravično družbo (Issues and trends in Education for Sustainable Development, 2018).

V ta namen mora VITR upoštevati transformativni in kompetenčni pristop ter vključevati celostno in transformativno izobraževanje, ki nagovarja učni kontekst in dosežke, pedagoške pristope ter učno okolje.

Tako je smiselno, da umeščanje VITR v vzgojno-izobraževalni sistem poteka sinhrono na več ravneh (Kregar, 2022):

- umeščanje tematskih področij trajnostnega razvoja in pripadajočih vsebin v kurikule v podporo povezovanja okoljskega, družbenega in gospodarskega vidika VITR,

- razvijanje kompetenc učečih se, potrebnih za dejavno vlogo pri iskanju rešitev trajnostnega razvoja in transformiranje družbe,
- vzpostavljanje učinkovitega učnega okolja v podporo transformativnemu učenju in celostnemu ter sistemskemu pristopu k VITR,
- usposabljanje strokovnih in vodstvenih delavcev v vzgoji in izobraževanju za ustrezno in učinkovito vodenje, načrtovanje in izvajanje učnih aktivnosti v podporo VITR.

V vzgojno-izobraževalnem sistemu se VITR ne sme razumeti zgolj kot nekakšno orodje trajnostnega razvoja, ampak kot koncept, ki učečemu se omogoča, da postane nosilec sprememb. VITR je priložnost in hkrati naša odgovornost, tako globalna kot tudi nacionalna in individualna.

Vodilni dokument na področju vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj za naslednjih deset let je Kažipot VITR za 2030, ki izpostavlja pet prednostnih področij delovanja: razvoj politik, preoblikovanje učnih okolij, krepitev kompetenc izobraževalcev, opolnomočenje in mobilizacija mladih ter pospeševanje delovanja na lokalni ravni (Kažipot, 2022). Znotraj izvedbenega okvirja tega dokumenta lahko umestimo tudi aktivnosti v projektu Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju.

Projekt podnebni cilji in vsebine

Zavod Republike Slovenije za šolstvo je trenutno vključen v izvajanje projekta Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju, ki je del ukrepa Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju, za katerega so sredstva zagotovljena na podlagi Odloka o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe za leti 2022 in 2023 (Uradni list RS, št. 49/22). Njegovi ključni nalogi sta priprava in izvajanje predloga celostnega programa ozaveščanja ter vzgoje in izobraževanja o podnebnih spremembah v kontekstu vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj.

Namen projekta je tako sistematično vključevanje podnebnih ciljev in vsebin v predšolsko vzgojo, osnovno- in srednješolsko izobraževanje, višješolsko strokovno izobraževanje in izobraževanje odraslih.

V projektu poleg Ministrstva za okolje in prostor ter Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport sodelujejo še javni zavodi s področja šolstva. Poleg ZRSŠ še Andragoški center Slovenije, Center šolskih in občolskih dejavnosti

ter Center RS za poklicno izobraževanje. Navedeni zavodi namreč že uveljavljajo vzgojo in izobraževanje za trajnostni razvoj skladno s smernicami VITR (MIZŠ, 2007) in prioriteto UNESCO (2014). Za doseganje četrtega cilja Agende 2030 predlaga integracijo sektorsko, administrativno ali drugače organizacijsko ločenih pristopov v celovit institucionalni pristop, aktiviranje mladih in upoštevanje lokalne ravni. Tudi Resolucija o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050 (Resolucija, 2021) je usmerjena v podnebno nevtralnost oz. neto ničelne emisije ter terja upoštevanje teh ciljev v vseh sektorskih dokumentih in načrtih, torej tudi v izobraževanju. Predvidena preobrazba gospodarstva in družbe naj bi bila korenita, kar prinaša številne priložnosti tudi izobraževanju in usposabljanju, zgodila pa naj bi se že v obdobju ene generacije.

Preko javnega poziva za izbor sodelujočih vzgojno-izobraževalnih zavodov v projektu »Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju« je bilo maja 2022 izbranih 38 vzgojno-izobraževalnih institucij, od tega 10 vrtcev, 20 osnovnih šol in 8 srednjih šol. Med 38 izbranimi VIZ je 8 VIZ, ki so na izboru zbrali največje število točk in so vključeni v vzpostavitev demonstracijskih vzgojno-izobraževalnih organizacij oz. pedagoških praks (2 vrtca, 4 osnovne in 2 srednji šoli). Pri izboru so bili upoštevani naslednji kriteriji: raven izobraževanja oz. področje delovanja VIZ (vrtec, osnovna šola, gimnazija), regijska uravnoteženost VIZ ter aktivnost VIZ na področju VITR s poudarkom na izvajanju podnebnih aktivnosti.

Predmet javnega poziva šolam in vrtcem je bilo sofinanciranje vzpostavitve demonstracijske vzgojno-izobraževalne organizacije oziroma prakse; sofinanciranje izvajanja krajših podnebnih aktivnosti v vzgojno-izobraževalnih zavodih in poskusno izvajanje predloga celostnega programa o podnebnih spremembah ter njegova evalvacija.

Aktivnosti vzgojno-izobraževalnih zavodov v projektu so tako usmerjene v nadgradnjo obstoječih podnebnih aktivnosti s poudarkom na sistemskem ter celostnem pristopu k VITR; preizkušanje in evalvacijo celostnega programa o podnebnih spremembah; krepitev ustreznih kompetenc vodstvenih in strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju s področja VITR; vzpostavljanje trajnostne izobraževalne infrastrukture za odprto in spodbudno učno okolje ter krepitev pedagoških praks v smeri trajnostnega življenjskega sloga; zagotavljanje pogojev za vzpostavitev demonstracijskih pedagoških praks z namenom predhodnega preoblikovanja v demonstracijske VIZ na področju VITR.

Aktivnosti, ki jih v projektu pod okriljem ZRSS izvajajo posamezni vzgojno-izobraževalni zavodi, so:

- *aktivna udeležba članov tima na usposabljanjih ZRSS (4 do 6 strokovnih delavcev).*

Usposabljanja so namenjena podpori VIZ pri načrtovanju in izvajanju sistemskega ter celostnega institucionalnega pristopa k VITR. Spodbujala bodo k preoblikovanju učnih okolij, mobilizaciji mladih, krepitvi kompetenc izobraževalcev ter pospeševanju delovanja na lokalni ravni. Po vsakem usposabljanju bodo udeleženci izvedli samorefleksijo ter načrtovali nadgradnjo že izvedenih aktivnosti s področja VITR s poudarkom na podnebnih aktivnostih.

- *vključevanje vodstvenih in strokovnih delavcev VIZ v načrtovanje in izvajanje celostnega programa ozaveščanja ter vzgoje in izobraževanja o podnebnih spremembah v kontekstu VITR.*

Organizacija vsaj dveh internih usposabljanj za svoje strokovne delavce VIZ z namenom prenosa znanja in glavnih poudarkov VITR na sodelavce.

- *izdelava didaktičnih gradiv ter pripomočkov za izvajanje celostnega programa ozaveščanja ter vzgoje in izobraževanja o podnebnih spremembah v kontekstu VITR.*

- *nadgradnja že ustaljenih podnebnih aktivnosti v smeri celostnega institucionalnega pristopa ter umeščanje aktivnosti v širši koncept VITR.*

Vsak VIZ izdela akcijski/operativni načrt za nadgradnjo in izvajanje aktivnosti s področja VITR s poudarkom na podnebnih aktivnostih in z upoštevanjem celostnega institucionalnega pristopa. VIZ pripravijo vmesno in končno poročilo o izvajanju nadgrajenih aktivnosti s področja VITR s poudarkom na podnebnih aktivnostih.

- *samoevalvacija izvedenih aktivnosti VIZ s področja VITR s poudarkom na podnebnih aktivnostih.*

- *priprava akcijskega načrta za vzpostavitev demonstracijske pedagoške prakse oziroma demonstracijskega VIZ.*

Akcijski načrt za vzpostavitev demonstracijske prakse oziroma demonstracijskega VIZ bo krepil poudarek na celostnem institucionalnem pristopu. Vzpostavitev demonstracijske prakse oziroma preoblikovanja v demonstracijski VIZ bodo vključeni VIZ predstavili na konferenci ter pripravili prispevek v tematski reviji Vzgoja in izobraževanje.

Načrtovana rezultata projekta, ki bosta prinesla novost tudi na ravni vzgojno-izobraževalnih politik, sta še konceptualizacija področja VITR in predlog posodobitve nacionalnih smernic za VITR iz leta 2007, ki jih v sklopu projekta pripravlja ekspertna skupina strokovnjakov, skupaj z javnimi zavodi in vključenima ministrstvoma.

Pod okriljem projekta tako skupaj z ostalimi tremi javnimi zavodi (CPI, ČŠOD, ACS) nastajajo vsebinski sklopi, ki so sicer institucionalno specifični, a med seboj usklajeni v naslednje rezultate:

- celosten program ozaveščanja za področje vzgoje in izobraževanja na podlagi pričakovanih sodelujočih, njegova izvedba in evalvacija,
- opredelitev pilotnih kriterijev za trajnostno izobraževalno institucijo, ki vključuje podnebne cilje,
- opredelitev kompetenc, vsebin in pristopov ter učnih okolij za posamezno raven izobraževanja,
- usposobljeni strokovni delavci na področju vzgoje in izobraževanja, ki bodo razvijali kompetence s področja trajnosti pri učencih/dijakih/udeležencih izobraževanja,
- identificirane dobre prakse in priporočila za njihovo vključevanje v učenje/izobraževanje,
- obveščanje in promocija novosti na tem področju.

Navedeni vsebinski sklopi projekta so uvod v preobrazbo izobraževanja v Sloveniji ter predstavljajo prehod iz načel in predlogov mednarodnih in nacionalnih dokumentov v izvajanje v širšem šolskem prostoru. Poseben poudarek je dan možnostim za integracijo novosti v obstoječa izobraževanja in pristope ter opolnomočenju vodstev in izvajalcev izobraževanj. Ker VITR, ki ga sodelujoče institucije že razvijajo, temelji na transformativnem, holističnem in kompetenčnem pristopu, so že nagovorjeni učni kontekst, okolje in dosežki ter novi pedagoški pristopi (Leicht in sod., 2018). Učni proces bi naj vsakemu učecemu se omogočil delovanje po načelih trajnosti, pri čemer ima učitelj oz. vodja izobraževanja vlogo posrednika in izzivalca sprememb v smeri trajnostnega delovanja.

Vloga vodenja

Vsak nov ali dodaten projekt lahko v življenje šole ali vrtca prinese spremembe rutine dela in navad vseh deležnikov. Da vzgojno-izobraževalna ustanova

vzpostavi učinkovito vzgojo in izobraževanje za trajnostni razvoj, je potrebno transformirati ustanovo v celoti (Issues and trends in ESD, 2018), kar med drugim vključuje tudi vodenje šole oziroma vzgojno-izobraževalnega zavoda. Vodenje je tako lahko ključnega pomena pri vpeljevanju sprememb v prakso.

Ravnateljji tako lahko s svojim zgledom podpirajo in krepijo znanje, spretnosti, vrednote in odnos strokovnih delavcev za poučevanje o podnebnih spremembah ter odpirajo prostor za preizkušanje novih oz. drugačnih učnih metod in vsebin. Naloga ravnatelja je usmerjati in motivirati vse zaposlene za trajnostna ravnanja in odzivanja. Ravnateljji imajo namreč osrednjo vlogo pri oblikovanju skupne vizije posamezne šole in vrtca za izvajanje koncepta trajnostnega razvoja v praksi. Takšna vizija razvoja šole ali vrtca naj bo vključena v razvojni načrt kot dolgoročni cilj, v letni delovni načrt kot konkretizacija dolgoročnih ciljev, v načrt stalnega strokovnega izobraževanja, delo strokovnih aktivov, v samoevalvacijo dela šole ali vrtca. Predvsem pa mora ravnatelj skrbeti, da so učenci se aktivno vključeni v vse dejavnosti trajnostnega razvoja, da doživljajo pozitivne posledice svojih dejavnosti, da uvidevajo, da lahko vplivajo na dogajanje v svojem okolju in širše. Zato morajo biti njihovi prispevki opaženi, cenjeni, nagrajeni in pohvaljeni. Ravnatelj je pobudnik vključevanja in sodelovanja z lokalno skupnostjo, s starši in različnimi institucijami v okolju. Spremlja vnašanje trajnostnih vsebin in ciljev v vsakdanje šolsko delo, podpira povezovanje zaposlenih v delovne skupine na domači šoli ali z drugimi šolami in vrtci, srednjimi šolami, fakultetami, zavodi, društvi, podjetji. Spodbuja in ustvarja pogoje za sodelovanje zaposlenih za trajnostni razvoj, organizira strokovne diskusije zaposlenih, podpira dodatne projektne dejavnosti na šoli ali vrtcu. Ustvarja pogoje za razvijanje učence se skupnosti, kritično refleksijo in usmerja zaposlene k iskanju in preizkušanju inovativnih pedagoških postopkov ter delitvi le-teh. Spremlja uresničevanje nalog in organizira potrebne vire ali podporne dejavnosti za izvedbo nalog v letnem delovnem načrtu. Skrbi za sprotno in letno evalvacijo doseženosti zastavljenih ciljev ter skupaj z zaposlenimi načrtuje nadaljnji razvoj trajnostne naravnosti v šoli/vrtcu in širši družbi.

OECD in UNESCO sta na konferenci Pogovori o poučevanju (oktober 2021) izvedla anketo, v kateri je bilo vprašanje glede pridobivanja podpore vodstva vzgojno-izobraževalnega zavoda. 30,3 % vprašanih učiteljev je kot največjo potrebo za poučevanje za podnebne ukrepe navedlo podporo vodstva šole, sledilo je 26,8 % učiteljev, ki so navedli ustrezno usposabljanje, in

16 %, ki potrebujejo vire za poučevanje o podnebnih spremembah (OECD, UNESCO, 2021).

Pomembno za doseganje trajnosti je, da tudi vodstva šol in vrtcev ob podpori sistema sprejmejo izzive trajnostnega razvoja kot priložnost in temu primerno preoblikujejo svoje prakse. Ne gre pozabiti, da spodbudno in pozitivno naravnano delovno in učno okolje, ki ga pomembno oblikujejo ravno vodje šol in vrtcev, pomembno vpliva na motiviranost zaposlenih, da se vključijo v sodelovanje in s svojim delom ter zgledom krepijo trajnostno kulturo šol in vrtcev.

Zaključek

Kot je zapisano v Strategiji razvoja Slovenije 2030 (2017), v Sloveniji želimo ustvariti razmere ter vzpostaviti sistemski način trajnostnega razvoja, da bi lahko postali družba, ki se zna spoprijeti s spremembami, negotovostmi in izzivi. Osrednji cilj strategije, zagotoviti kakovostno življenje za vse, je mogoče uresničiti z uravnoteženim gospodarskim, družbenim in okoljskim razvojem, ki »upoštevata omejitve in zmožnosti planeta ter ustvarja pogoje in priložnosti za sedanje in prihodnje rodove«.

Za to potrebujemo tako sistemsko preobrazbo kot spremembe vedenja posameznikov. Eno brez drugega ne bo omogočilo potrebnega obsega sprememb v pričakovanem tempu. Vzgojno-izobraževalni zavodi imajo tukaj moč, da lahko ustvarijo kulturo, kjer bo trajnost živela v vsakodnevni praksi in se od tam razširila v širše lokalno in globalno okolje. Prispevki šol in vrtcev v projektu Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju so nedvomno korak bližje k uresničevanju tega cilja in grajenju bolj trajnostne družbe.

Literatura

- Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030. (2015). Združeni narodi. Dostopno na: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZZ/Dokumenti/multilaterala/razvojno-sodelovanje/publikacije/Agenda_za_trajnostni_razvoj_2030.pdf
- Issues and trends in Education for Sustainable Development. (2018). Pariz. Francija. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000261445>
- Strateški okvir prilagajanja podnebnim spremembam. (2016). Dostopno na: https://www.preventionweb.net/files/61770_so zp.pdf

- Smernice vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj od predšolske vzgoje do douniverzitetnega izobraževanja. (2007). Ljubljana, Ministrstvo RS za šolstvo in šport.
- UNESCO. (2014). Roadmap for Implementing the Global Action Programme on Education for Sustainable Development. Dostopno na: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/1674unescoroadmap.pdf>
- Resolucija o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050. (2021). Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=RESO131>
- Leicht, A, Heiss, J & Byun, W. (2018). Issues and trends in Education for Sustainable Development, UNESCO Publishing, Paris. Dostopno na: <http://unesdoc.unesco.org/images/0026/002614/261445e.pdf>
- Kažipot 2030 – Vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj. (2022). Unesco. Dostopno na: www.zrss.si/pdf/VITR_za_2030.pdf
- Kregar, S. (2022). Pomen vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj. ZRSŠ.
- Uradni list RS, št. 49/22. Program porabe sredstev sklada za podnebne spremembe v obdobju 2022–2023.
- UNESCO, OECD. (2021). Teaching for climate action. Dostopno na: <https://www.globalteachinginsights.org/summary-en>
- UNESCO. (2016). Incheon Declaration and SDG4 – Education 2030 Framework for Action https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/education-2030-incheon-framework-for-action-implementation-of-sdg4-2016-en_2.pdf
- UNESCO. (2016). Getting climate ready. Pariz. Francija.